ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैतिरीय संहिता पद पाठः (वाक्य सहित)

षष्ठकाण्डे द्वितीयः प्रकनः

Notes:

- 1. Please refer to the book "TS Kandam 1" and "TS 1.1 pada paadam with Vaakyam" for notes and conventions used in this Compilation.
- 2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

Version Notes:

This is now the current Version 1.0 dated June 30, 2021.

- 1. This replaces the earlier version 0.0 dated October 31, 2019.
- 2. This version has been updated with the errors found and reported till June 15, 2021.
- 3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done whereever applicable.
- 4. Notify your corrections / suggestions etc to our email id vedavms@gmail.com

Earlier Versions

1st	Version Number	0.0 dated 30thSeptember 2018
2nd	Version Number	0.0 dated 31st January 2019
3rd	Version Number	0.0 dated 31st Oct 2019

|--|

6 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे षष्ठं काण्डं	4
6.2 षष्ठकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः-सोममन्त्रबाह्मणनिरूपणं	4

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

6 कृष्ण यजुर्वेदीय तैतिरीय संहितायां पद पाठे षष्ठं काण्डं

6.2 षष्ठकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः-सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

TS 6.2.1.1

यदुभौ विमुच्याऽऽतिथ्यं गृह्णीयाद् –यज्ञं ँवि च्छिन्द्याद् –यदुभावविमुच्य यथा ऽनागतायाऽऽतिथ्यं क्रियते तादृगेव तद् –विमुक्तो – ऽन्योऽन्ड्वान् भवत्यविमुक्तो उन्यो ऽथाऽऽतिथ्यं गृह्णाति यज्ञस्य सन्तत्यै । पल्यन्वारभते पत्नी हि पारीणह्यस्येशे पत्नियैवानुमतं निर्वपति यद् –वै पत्नी यज्ञस्य करोति मिथुनं तदथो पत्निया एवै – [] 1

TS 6.2.1.1 - Padam

अविमुक्त इत्यवि – मुक्तः । अन्यः । अर्थ । आतिथ्यम् । गृह्णाति । यज्ञस्य । सन्तत्या इति सं – तत्यै । पत्नी । अन्वारभत – । इत्यनु – आरभते । पत्नी । हि । पारीणह्यस्येति पारि – नृह्यस्य । ईशे । पत्निया । एव । अनुमतमित्यनु – मतम् । निरिति । वपति । यत् । वै । पत्नी । यज्ञस्य । करोति । मिथुनम् । तत् । अथो इति । पत्नियाः । एव । 1 (50)

TS 6.2.1.2

-ष यज्ञस्यान्वारंभो उनवच्छित्यै यावद्भिर्वै राजा उनुचरै-रागच्छिति

सर्वेभ्यो वै तेभ्य आतिथ्यं क्रियते छन्दा एसि खलु वै सोमस्य

राज्ञो उनुचराण्यग्ने-रातिथ्य-मिस विष्णवे त्वेत्याह गायित्रया

एवैतेन करोति सोमस्याऽऽतिथ्य-मिस विष्णवे त्वेत्याह त्रिष्टुभ एवैतेन

करोत्यितथे-रातिथ्य-मिस विष्णवे त्वेत्याह जगत्या- [] 2

TS 6.2.1.2 - Padam

एषः । यज्ञस्य । अन्वारम्भ इत्यनु – आरम्भः । अनवच्छित्त्या – । – – । ॥ – ॥ इत्यनव – छित्त्यै । यावद्धिरिति यावत् – भिः । वै । राजा ।

अनुचरैरित्यनु – चरैः । आगच्छतीत्या – गच्छिति । सर्वेभ्यः । वै । तेभ्यः । आतिथ्यम् । क्रियते । छन्दार््सि । खलु । वै । सोमस्य । गज्ञः । अनुचराणीत्यनु – चराणि । अग्नेः । आतिथ्यम् । असि । विष्णवे । त्वा । इति । आह । गायित्रयै । एव । एतेन । करोति । सोमस्य । आतिथ्यम् । असि । विष्णवे । त्वा । इति । आह । न्या । विष्णवे । त्वा । इति । आसि । विष्णवे । त्वा । इति । असि । विष्णवे । त्वा । इति । असि । न्या । विष्णवे । त्वा । इति । असि । न्या । विष्णवे । त्वा । इति । आहा । न्या । विष्णवे । त्वा । इति । आहा । न्या । विष्णवे । त्वा । इति । आहा । जगत्यै । 2 (50)

TS 6.2.1.3

प्वैतेन करोत्यग्नये त्वा रायस्पोषदाव् के विष्णवे त्वेत्याहानुष्टुभ

एवैतेन करोति इयेनाय त्वा सोमभृते विष्णवे त्वेत्याह गायित्रया

एवैतेन करोति पञ्च कृत्वो गृह्णाति पञ्चाक्षरा पङ्किः पाङ्को यज्ञो

प्रज्ञमेवाव रुन्धे ब्रह्मवादिनो वदन्ति कस्माथ् सत्याद् - गायित्रया

उभयत आतिथ्यस्य क्रियत इति यदेवादः सोममा [] 3

TS 6.2.1.3 - Padam

एव । एतेन । करोति । अग्नये । त्वा । रायस्पोषदाव् त्र इति

रायस्पोष – दाव् त्रे । विष्णवे । त्वा । इति । आह ।

अनुष्ठुभ इत्यनु – स्तुभे । एव । एतेन । करोति । रुयेनाय । त्वा ।

सोमभृत इति सोम – भृते । विष्णवे । त्वा । इति । आह । गायित्रयै

। एव । एतेन । करोति । पञ्च । कृत्वः । गृह्णाति । पञ्चाक्षरेति

पञ्च – अक्षरा । पङ्किः । पाङ्कः । यज्ञः । यज्ञम् । एव । अवेति ।

रुन्धे । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म – वादिनः । वदन्ति । कस्मात् ।

सत्यात् । गायित्रयै । उभयतः । आतिथ्यस्य । क्रियते । इति । यत् ।

एव । अदः । सोमम् । एति । 3 (50)

TS 6.2.1.4

जहरत् तस्माद्-गायित्रया उभयत आतिथ्यस्य क्रियते पुरस्ताच्चो परिष्टाच्च शिरो वा एतद् यज्ञस्य यदातिथ्यं नवकपालः पुरोडाशो भवति तस्मान्नवधा शिरो विष्यूतं नवकपालः पुरोडाशो भवति ते । । । । । । । । । । । । । न्तर्यस्त्रकपालास्त्रवृता स्तोमेन सिम्मतास्तेज-स्त्रिवृत् तेज

एव यज्ञस्य शीर्.षन् दंधाति नवकपालः पुरोडाशो भवति ते । । । त्रय-स्त्रिकपालास्त्रिवृता प्राणेन सम्मितास्त्रिवृद् वै [] 4

TS 6.2.1.4 - Padam

अहरत् । तस्मात् । गायत्रियै । उभयतः । आतिथ्यस्य । क्रियते । पुरस्तात् । च । उपरिष्टात् । च । शिरः । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । आतिथ्यम् । नवकपाल इति नव – कपालः । पुरोडाशः । भवति । तस्मात् । नवधेति नव – धा । शिरः । विष्यूतमिति वि – स्यूतम् । नवकपाल इति नव – कपालः । पुरोडाशः । भवति । ते । त्रयः । त्रिकपाला इति त्रि – कपालाः । त्रिवृतेति त्रि – वृता । स्तोमेन । सम्मिता इति सं – मिताः । तेजः । त्रिवृदिति त्रि – वृत् । तेजः । एव । यज्ञस्य । शीर्.षन्न् । दधाति । नवकपाल इति नव-कपालः । पुरोडार्शः । भवति । ते । त्रयः । त्रिकपाला इति त्रि – कपालाः । त्रिवृतेति त्रि-वृता । प्राणेनेति प्र-अनेन । सम्मिता इति सं-मिताः । त्रिवृदितिं त्रि - वृत् । वै । 4 (50)

TS 6.2.1.5

प्राण-स्त्रिवृतमेव प्राणमभिपूर्व यज्ञस्य शीर्.षन् दधाति
प्रजापतेर्वा एतानि पक्ष्माणि यदश्ववाला ऐक्ष्रवी तिरश्ची यदाश्ववालः
प्रस्तरो भवत्येक्ष्वी तिरश्ची प्रजापतेरेव तच्चक्षुः सं भरति देवा वै या
आहुतीरजुहवुस्ता असुरा निष्काव-मादन् ते देवाः कार्ष्मर्य-मपञ्यन्
कर्मण्यो वै कर्मैनेन कुर्वीतेति ते कार्ष्मर्यमयान् परिधीन- [] 5

TS 6.2.1.5 - Padam

प्राण इति प्र –अनः । त्रिवृतमिति त्रि – वृतम् । एव । प्राणमिति – पूर्वम् । यूजस्य । शीर्.षन्न् । प्र –अनम् । अभिपूर्वमित्यभि – पूर्वम् । यूजस्य । शीर्.षन्न् । द्धाति । प्रजापतेरिति प्रजा – पतेः । वै । एतानि । पक्ष्माणि । यत् । अश्ववाला इत्यश्व – वालाः । ऐक्षवी इति । तिरश्ची इति । यत् । आश्ववाल इत्यश्व – वालः । प्रस्तर इति प्र – स्तरः । भवति । ऐक्षवी इति । तिरश्ची इति । पूजापतेरिति प्रजा –पतेः । एव । तत् । ऐक्षवी इति । तिरश्ची इति । प्रजापतेरिति प्रजा –पतेः । एव । तत् । चक्षुः । समिति । भरति । देवाः । वै । याः । आहुतीरित्या – हुतीः । अजुहवुः । ताः । असुराः । निष्कावम् । आदन्न् । ते । देवाः ।

TS 6.2.1.6

TS 6.2.1.6 - Padam

अकुर्वत । तैः । वै । ते । रक्षां ्सि । अपेति । अघ्नत । यत् ।

कार्ष्मर्यमया इति कार्ष्मर्य – मयाः । परिधय इति परि – धयः ।

भवन्ति । रक्षसाम् । अपहत्या इत्यप – हत्यै । समिति ।

स्पर् ज्ञायति । रक्षसाम् । अनन्ववचारायेत्यननु – अवचाराय । न ।

पुरस्तात् । परीति । द्धाति । आदित्यः । हि । एव ।

उद्यित्युत् - यत्र् । पुरस्तात् । रक्षां सि । अपहन्तीत्यप - हन्ति । कर्द्ध्वे इति । समिधाविति सं - इधौ । एति । द्धाति । उपरिष्ठात् । एव । रक्षां सि । अपेति । हन्ति । यजुषा । अन्याम् । तूष्णीम् । अन्याम् । मिथुनत्वायेति मिथुन - त्वाय । द्वे इति । एति । द्धाति । द्विपादिति द्वि - पात् । यजमानः । प्रतिष्ठित्या इति प्रति - स्थित्यै । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म - वादिनः । वदन्ति । 6 (50)

TS 6.2.1.7

-िगश्च वा एतौ सोमश्च कथा सोमायाऽऽतिथ्यं क्रियते नाग्नय इति यदग्नाविग्नं मिथित्वा प्रहरित तेनैवाग्नय आतिथ्यं क्रियते ऽथो खल्वाहुरिग्नः सर्वा देवता इति यद्धविरासाद्याग्निं मन्थित हव्यायैवाऽऽ*सन्नाय सर्वा देवता जनयित ॥ 7

TS 6.2.1.7 - Padam

TS 6.2.2.1

देवासुराः संयत्ता आसन् ते देवा मिथो विप्रिया आसन् । तेऽ(1)न्योऽन्यस्मै ज्यैष्यायातिष्ठमानाः पञ्चधा व्यक्रामन्नग्निर्वसुभिः सोमो रुद्रैरिन्द्रो मुरुद्धि-र्वरुण आदित्यै-र्बृहस्पिति-र्विश्वेर्देवैस्ते । ऽमन्यन्तासुरेभ्यो वा इदं भ्रातृव्येभ्यो रद्ध्यामो यन्मिथो विप्रियाः समो या न इमाः प्रियास्तनुवस्ताः समवद्यामहै ताभ्यः स निर्. ऋच्छाद् यो- [] 8

TS 6.2.2.1 - Padam

देवासुरा इति देव – असुराः । संयता इति सं–यताः । आसन्न । ते । देवाः । मिथः । विप्रिया इति वि – प्रियाः । आसन्न । ते ।

अन्यः । अन्यस्मै । ज्यैष्ठ्याय । अतिष्ठमानाः । पञ्चधेति पञ्च-धा । वीति । अक्रामन्न् । अग्निः । वसुभिरिति वसु – भिः । सोमः । रुद्रैः । इन्द्रः । मरुद्धिरिति मरुत् – भिः । वरुणः । आदित्यैः । बृहस्पतिः । विश्वैः । देवैः । ते । अमन्यन्त । असुरेभ्यः । वै । इदम् । भ्रातृव्येभ्यः । रद्ध्यामः । यत् । मिथः । विप्रिया इति वि – प्रियाः । स्मः। याः। नः। इमाः। प्रियाः। तनुवः। ताः। समवद्यामहा इति सं – अवद्यामहै । ताभ्यः । सः । निरिति । ऋच्छात् । यः । ८ (५०) TS 6.2.2.2 नः प्रथमो(1)ऽन्योऽन्यस्मै दृह्यादिति तस्माद्–यः सर्तानूनिप्त्रणां प्रथमो दृह्यति स आर्तिमार्च्छति यत् तानूनप्त्र ए समवद्यति । । । । भ्रातृव्याभिभूत्यै भवत्यात्मना परा ऽस्य भ्रातृव्यो भवति पञ्च कृत्वो ऽव द्यति पञ्चधा हि ते तथ् समवाद्यन्ताथो पञ्चाक्षरा पङ्किः पाङ्को यज्ञो यज्ञमेवाव रुन्ध आपतये त्वा गृह्णामीत्याह प्राणो वा-[]9

TS 6.2.2.2 - Padam

्। ॥ । ॥ नः । प्रथमः । अन्यः । अन्यस्मै । दृह्यात् । इति । तस्मात् । यः । सतानूनिप्त्रणामिति स – तानूनिप्त्रणाम् । प्रथमः । द्रह्यति । सः । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । यत् । तानूनप्त्रमिति तानू – नप्त्रम् । समवद्यतीति सं-अवद्यति । भ्रातृव्याभिभूत्या इति भ्रातृव्य-अभिभूत्यै । भवति । आत्मना । परेति । अस्य । भ्रातृव्यः । भवति । पञ्च । कृत्वः । अवेति । द्यति । पञ्चधेति पञ्च – धा । हि । ते । तत् । समवाद्यन्तेति सं – अवाद्यन्त । अथो इति । पञ्चाक्षरेति पञ्च – अक्षरा । पङ्किः । पाङ्कः । यज्ञः । यज्ञम् । एव । अवेति । रुन्धे । आपतय इत्या – पतये । त्वा । गृह्णामि । इति । आह । प्राण इति प्र – अनः । वै । 9 (50) TS 6.2.2.3 आपितः प्राणमेव प्रीणाति परिपतय इत्याह मनो वै परिपतिर्मन एव प्रीणाति तन्नप्त्र इत्याह तनुवो हि ते ताः समवाद्यन्त

शाक्वरायेत्याह शक्त्यै हि ते ताः समवाद्यन्त शक्म-

TS 6.2.2.3 - Padam

आपतिरित्या – पतिः । प्राणमिति प्र – अनम् । एव । प्रीणाति । परिपतय इति परि - पतये । इति । आह । मनः । वै । परिपतिरिति परि - पतिः । मनः । एव । प्रीणाति । तनूनप्त्र इति तन् – नप्त्रे । इति । आह । तनुवः । हि । ते । ताः । समवाद्यन्तेति । । । । । । । । । सं– अवाद्यन्त । शाक्वराय । इति । आह । शक्त्यै । हि । ते । ताः । समवाद्यन्तेति सं–अवाद्यन्त । शक्मन्न् । ओजिष्ठाय । इति । आह । अनाधृष्टमित्यना – धृष्टम् । असि । अनाधृष्यमित्यना – धृष्यम् । इति । आह । अनाधृष्टमित्यना – धृष्टम् । हि । एतत् । । । । अनाधृष्यमित्यना – धृष्यम् । देवानाम् । ओजः । **10 (50)**

TS 6.2.2.4 इत्याह देवाना ७ होतदो जो ऽभिशस्तिपा अनिभशस्तेन्य-मित्याहा-भिशस्तिपा होतद-नभिशस्तेन्य-मनु मे दीक्षां दीक्षापति-र्मन्यतामित्याह यथायजुरेवैतद्-घृतं वै देवा वज्रं कृत्वा सोम-मध्न-न्निक-मिव खलु वा अस्यैतच्चरन्ति यत् तानूनप्त्रेण प्रचरन्त्य ७्शुर७्शु – स्ते देव सोमाऽऽ प्यायतामित्याह य – [] 11 **TS 6.2.2.4 - Padam** इति । आह । देवानाम् । हि । एतत् । ओजः । अभिशस्तिपा इत्यभिशस्ति-पाः । अनभिशस्तेन्यमित्यनभि – शस्तेन्यम् । इति । आह । अभिशस्तिपा इत्यंभिशस्ति – पाः । हि । एतत् । अनभिशस्तेन्यमित्यनभि – शस्तेन्यम् । अन्विति । मे । दीक्षाम् । दीक्षापतिरिति दीक्षा – पतिः । मन्यताम् । इति । आह । यथायजुरिति यथा – यजुः । एव । एतत् । घृतम् । वै । देवाः । अस्य । एतत् । चरन्ति । यत् । तानूनप्त्रेणेति तानू – नप्त्रेण ।

प्रचरन्तीति प्र – चरन्ति । अण्शुरण्शुरित्यण्शुः – अण्शुः । ते । देव । सोम । एति । प्यायताम् । इति । आह् । यत् । 11 (50) <u>TS 6.2.2.5</u>

-देवास्यापुवायते यन्मीयते – तदेवास्यैतेनाऽऽ प्याययत्या
तुभ्यमिन्द्रः प्यायतामा त्वमिन्द्राय प्यायस्वेत्या – होभावेवेन्द्रं च
सोमं चाऽऽ * प्यायत्या प्यायय सखीन्थ सन्या मेधयेत्याहर्त्विजो
वा अस्य सखायस्तानेवाऽऽ प्याययित स्वस्ति ते देव सोम
सुत्यामशीये – [] 12

TS 6.2.2.5 - Padam

एव । अस्य । अपुवायते । यत् । मीयते । तत् । एव । अस्य ।

एतेन । एति । प्याययति । एति । तुभ्यम् । इन्द्रः । प्यायताम् ।

एति । त्वम् । इन्द्राय । प्यायस्व । इति । आह । उभौ । एव ।

इन्द्रम् । च । सोमम् । च । एति । प्याययति । एति । प्यायय ।

सखीन् । सन्या । मेधया । इति । आह । ऋत्विजः । वै । अस्य ।

सर्खायः । तान् । एव । एति । प्याययति । स्वस्ति । ते । देव । सोम । सुत्याम् । अशीय । 12 (50)

TS 6.2.2.6

-त्याहाऽऽशिषमेवैतामा शास्ते प्र वा एते ऽस्मा-ल्लोकाच्च्यवन्ते ये
सोममा-प्याययन्त्य-न्तरिक्षदेवत्यो हि सोम आप्यायित एष्टा रायः
प्रेषे भगायेत्याह द्यावापृथिवीभ्यामेव नमस्कृत्यास्मिन् लोके
प्रित तिष्ठन्ति देवासुराः संयत्ता आसन् ते देवा बिभ्यतोऽग्निं प्राविश्चन्
तस्मादाहुरग्निः सर्वा देवता इति ते— [] 13

TS 6.2.2.6 - Padam

अस्मिन्न् । लोके । प्रतीति । तिष्ठन्ति । देवासुरा इति देव-असुराः ।
साँयता इति साँ – यताः । आसन्न् । ते । देवाः । बिभ्यतः ।
अग्निम् । प्रेति । अविज्ञान्न् । तस्मात् । आहुः ।
अग्निः । सर्वाः । देवताः । इति । ते । 13 (50)

TS 6.2.2.7

ऽग्निमेव वरूथं कृत्वा ऽसुरानभ्यभव-न्नग्निमेव खलु वा एष

प्र विज्ञाति यो ऽवान्तरदीक्षा-मुपैति भ्रातृव्याभिभूत्यै भवत्यात्मना

परा ऽस्य भ्रातृव्यो भवत्यात्मानमेव दीक्षया पाति प्रजामवान्तरदीक्षया

सन्तरां मेखला ए समायच्छते प्रजा ह्यात्मनोऽन्तरतरा तप्तव्रतो

॥ ञान्त्यै ॥ **14**

TS 6.2.2.7 - Padam

अग्निम् । एव । वरूथम् । कृत्वा । असुरान् । अभीति । अभवन्न् । । अग्निम् । इव । खलु । वै । एषः । प्रेति । विशति । यः ।

अवान्तरदीक्षामित्यवान्तर – दीक्षाम् । उपैतीत्युप – एति । भातृव्याभिभूत्या इति भ्रातृव्य – अभिभूत्यै । भवति । आत्मना । परेति । अस्य । भ्रातृव्यः । भवति । आत्मानम् । एव । दीक्षया । पाति । प्रजामिति प्र – जाम् । अवान्तरदीक्षयेत्यवान्तर – दीक्षया । सन्तरामिति सं – तराम् । मेखलाम् । समायच्छत इति सं – आयच्छते । प्रजेति प्र – जा । हि । आत्मनः । अन्तरतरेत्यन्तर – तरा । तप्तव्रत इति तप्त – व्रतः । भवति । मदन्तीभिः । मार्जयते । निरिति । हि । अग्निः । शीतेन । वायति । समिद्ध्या इति सं-इद्ध्यै । या । ते । अग्ने () । रुद्रिया । तनूः । । – ॥ इति । आह । स्वया । एव । एनत् । देवतया । व्रतयति । सयोनित्वायेति सयोनि – त्वायं । शान्त्यै ॥ 14 (61) (यो – वा – ओज – आह य – दशीये – ति ते – ऽग्न – एकांदश च) (A2)

तेषामस्राणां तिस्रः पुरं आस-न्नयस्म-य्यवमा ऽथ रजता ऽथ हरिणी
ता देवा जेतुं नाशकनुवन् ता उपसदैवाजिगीषन् तस्मादाहुर्यश्चैवं
वैद यश्च नोपसदा वै महापुरं जयन्तीति त इषु ् स-मस्कुर्वतानिमनीक ् सोम ् श्रुल्यं विष्णुं तेजनं ते ऽषुवन् क
इमामसिष्यतीति-[] 15

TS 6.2.3.1 - Padam

तेषाम् । असुराणाम् । तिस्रः । पुरः । आसन्न् । अयस्मयी । अवमा ।
अथ । रजता । अथ । हरिणी । ताः । देवाः । जेतुम् । न ।
अशक्तुवन्न् । ताः । उपसदेत्युप – सदा । एव । अजिगीषन्न् ।
तस्मात् । आहुः । यः । च । एवम् । वेद । यः । च । न ।
उपसदेत्युप – सदा । वै । महापुरमिति महा – पुरम् । जयन्ति ।
इति । ते । इषुम् । समिति । अकुर्वत । अग्निम् । अनीकम् ।
सोमम् । शुल्यम् । विष्णुम् । तेजनम् । ते । अब्रुवन्न् । कः ।
इमाम् । असिष्यति । इति । 15 (50)

TS 6.2.3.2

रुद्र इत्यब्रुवन् रुद्रो वै क्रूरः सो ऽस्यत्विति सो ऽब्रवीद् वरं वृणा
अहमेव पशूना-मधिपतिरसानीति तस्माद् रुद्रः पशूनामधिपतिस्ता ् रुद्रो ऽवासृज्य स तिस्रः पुरो भित्त्वैभ्यो लोकेभ्योउसुरान् प्राणुदत यदुपसद उपसद्यन्ते भ्रातृव्यपराणुत्यै नान्यामाहुतिं

पुरस्ता-ज्जुहुयाद्-यदन्यामाहुतिं पुरस्ताज्जुहुया- [] 16

TS 6.2.3.2 - Padam

रुद्रः । इति । अब्रुवन्न् । रुद्रः । वै । क्रूरः । सः । अस्यतु । इति ।

सः । अब्रवीत् । वरम् । वृणै । अहम् । एव । पशूनाम् ।

अधिपतिरित्यधि – पतिः । असानि । इति । तस्मात् । रुद्रः ।

पशूनाम् । अधिपतिरित्यधि – पतिः । ताम् । रुद्रः । अवेति ।

यशूनाम् । अधिपतिरित्यधि – पतिः । ताम् । रुद्रः । अवेति ।

असृजत् । सः । तिस्रः । पुरः । भित्वा । एभ्यः । लोकेभ्यः ।

अस्यान् । प्रेति । अनुदत । यत् । उपसद् इत्युप – सदः ।

उपसद्यन्तं इत्युप–सद्यन्ते । भ्रातृव्यपराणुत्या इति भ्रातृव्य–पराणुत्यै ।

न । अन्याम् । आहुतिमित्या – हुतिम् । पुरस्तात् । जुहुयात् । यत् ।

अन्याम् । आहुतिमित्या – हुतिम् । पुरस्तात् । जुहुयात् । 16 (50)

प्राचित्र प्राच्या प्राच्या

TS 6.2.3.3 - Padam

अन्यत् । मुखम् । कुर्यात् । स्रुवेण । आघारमित्या – घारम् । एति । घारयति । यज्ञस्य । प्रज्ञात्या इति प्र – ज्ञात्यै । पराङ् । अतिक्रम्येत्यति – क्रम्य । जुहोति । पराचः । एव । एभ्यः । लोकेभ्यः । यजमानः । भ्रातृव्यान् । प्रेति । नुदते । पुनः । अत्याक्रम्येत्यति – आक्रम्य । उपसदिमित्युप – सदम् । जुहोति । प्रणुद्येति प्र – नुद्य । एव । एभ्यः । लोकेभ्यः । जुहोति । प्रणुद्येति प्र – नुद्य । एव । एभ्यः । लोकेभ्यः । भ्रातृव्यलोकमिति भ्रातृव्य – लोकम् । भ्रातृव्यान् । जित्वा । भ्रातृव्यलोकमिति भ्रातृव्य – लोकम् ।

सं- [] 18

TS 6.2.3.4 - Padam

उपसद्यन्त इत्युप – सद्यन्ते । अहोरात्राभ्यामित्यहः – रात्राभ्याम् । --- । --- । एव । तत् । यजमानः । भ्रातृव्यान् । प्रेति । नुद्ते । याः । प्रातः ।

्। । । । उपैति द्वादश मासाः सँवथ्सरः संवथ्सरमेव प्रीणाति चतुर्वि श्रातः

याज्याः । स्युः । ताः । सायम् । पुरोनुवाक्यां इति पुरः – अनुवाक्याः । कुर्यात् । अयातयामत्वायेत्ययातयाम – त्वाय । । । । । । । । तस्यः । उपसद इत्युप – सदः । उपति । एति । त्रयः । इमे । लोकाः । इमान् । एव । लोकान् । प्रीणाति । षट् । समिति । पद्यन्ते । षट् । वै । ऋतवः । ऋतून् । एव । प्रीणाति । द्वादंश । अहीने । सोमे । उपेति । एति । द्वादश । मासाः । संवथ्सर इति सं – वथ्सरः । संवथ्सरमिति सं – वथ्सरम् । एव । प्रीणाति । चतुर्वि एशतिरिति चतुः – वि एशतिः । समिति । 18 (50) TS 6.2.3.5 पद्यन्ते चतुर्वि ्शति-रर्द्धमासा अर्द्धमासानेव प्रीणात्याराग्रा-मवान्तरदीक्षा-मुपेयाद्-यः कामयेतास्मिन् मे लोके ऽर्द्धुक ७ स्यादित्येकमग्रे ऽथ द्वावथ त्रीनथ चतुर एषा वा आराग्रा ऽवान्तरदीक्षा ऽस्मिन्नेवास्मै लोके ऽर्द्धुकं भवति परोवरीयसी-मवान्तरदीक्षा-मुपेयाद्-यः कामयेतामुष्मिन् मे लोके ऽर्द्धुक७

स्यादिति चतुरो ऽग्रे () ऽथ त्रीनथ द्वावथैकमेषा वै परोवरीयस्य-

TS 6.2.3.5 - Padam

पद्यन्ते । चतुर्वि र्शतिरिति चतुः – वि र्शतिः । अर्द्धमासा इत्यर्द्ध – मासाः । अर्द्धमासानित्यर्द्ध – मासान् । एव । प्रीणाति । आराग्रामित्यारा – अग्राम् । अवान्तरदीक्षामित्यवान्तर – दीक्षाम् । उपेति । इयात् । यः । कामयेत । अस्मिन्न् । मे । लोके । अर्द्धुकम् । स्यात् । इति । एकम् । अग्रे । अथ । द्वौ । अथ । त्रीन् । अथं । चतुरः । एषा । वै । आराग्रेत्यारा – अग्रा । अवान्तरदीक्षेत्यवान्तर – दीक्षा । अस्मिन्न् । एव । अस्मै । लोके । अर्द्धुकम् । भवति । परोवरीयसीमिति परः – वरीयसीम् । अवान्तरदीक्षामित्यवान्तर – दीक्षाम् । उपेति । इयात् । यः । कामयेत । अमुष्मिन्न् । मे । लोके । अर्द्धुकम् । स्यात् । इति । चतुरः । अग्रे () । अथ । त्रीन् । अथ । द्वौ । अथ । एकम् । एषा । वै । परोवरीयसीति परः – वरीयसि ।

अवान्तरदीक्षेत्यवान्तर – दीक्षा । अमुष्मिन्न् । एव । अस्मै । लोके । अर्द्धुकम् । भवति ॥ 19 (66) (असिष्यतीति – जुहुयाथ् – सायं प्रातरूपसद – अतुर्वि ए्शितः सं – चतुरोऽग्रे – षोडश च) (८३)

TS 6.2.4.1

स्वर्गं वा एते लोकं यन्ति य उपसद उपयन्ति तेषां य उन्नयते
हियत एव स नोदनेषीति सून्नीयमिव यो वै स्वार्थेतां यता ॥ श्रान्तो हियत उत स निष्ट्याय सह वसित तस्माथ् सकृदुन्नीय नापरमुन्नयेत
दद्ध्नोन्नयेतैतद् – वै पशूना ए रूप ए रूप णेव पशूनव रुन्धे – [] 20

TS 6.2.4.1 - Padam

सुवर्गमिति सुवः – गम् । वै । एते । लोकम् । यन्ति । ये । उपसद्
इत्युप – सदः । उपयन्तीयुप – यन्ति । तेषाम् । यः । उन्नयत्
इत्युत् – नयते । हीयते । एव । सः । न । उदिति । अनेषि । इति ।
सून्नीयमिति सु – उन्नीयम् । इव । यः । वै ।
स्वार्थेतामिति स्वार्थ-इताम् । यताम् । श्रान्तः । हीयते । उत । सः ।
निष्ट्याय । सह । वसति । तस्मात् । सकृत् । उन्नीयेत्युत्–नीय ।

न । अपरम् । उदिति । नयेत । दद्ध्ना । उदिति । नयेत । एतत् । वै । पशूनाम् । रूपम् । रूपेण । एव । पशून् । अवेति । रुन्थे । 20 (50)

TS 6.2.4.2

यज्ञो देवेभ्यो निलायत विष्णू रूपं कृत्वा स पृथिवीं प्राविशत् तां देवा हस्तान्थ् स्र एभ्येच्छन् तिमन्द्र उपर्युपर्यत्यक्रामथ् सो ऽब्रवीत् को मा ऽय-मुपर्युपर्यत्यक्रमी-दित्यहं दुर्गे हन्तेत्यथ् कस्त्विमत्यहं दुर्गादाहर्तेति सो ऽब्रवीद् दुर्गे वै हन्ता ऽवोचथा वराहो ऽयं वाममोषः- [] 21

TS 6.2.4.2 - Padam

यज्ञः । देवेभ्यः । निलायत । विष्णुः । रूपम् । कृत्वा । सः ।

पृथिवीम् । प्रेति । अविशत् । तम् । देवाः । हस्तान् ।

स्र्रभ्येति सं – रभ्य । ऐच्छन्न् । तम् । इन्द्रः ।

उपर्युपरीत्युपरि – उपरि । अतीति । अक्रामत् । सः । अब्रवीत् ।

कः । मा । अयम् । उपर्युपरीत्युपरि – उपरि । अतीति । अक्रमीत् ।

इति । अहम् । दुर्ग इति दुः – गे । हन्ता । इति । अथ । कः । त्वम् । इति । अहम् । दुर्गादिति दुः – गात् । आहर्तेत्या – हर्ता । इति । सः । अब्रवीत् । दुर्ग इति दुः – गे । वै । हन्ता । अवोचथाः । वराहः । अयम् । वाममोष इति वाम - मोषः । 21 (50) यदि दुर्गे हन्ता उसीति स दर्भपुञ्जीलमुद्वृह्य सप्त गिरीन् भित्त्वा तमहन्थ् सो उब्रवीद् दुर्गाद्-वा आहर्ता उवोचथा एतमा हरेति ा तमेभ्यो यज्ञ एव यज्ञमा ऽहरद्-यत् तद्-वित्तं वैद्यमसुराणा-मविन्दन्त तदेकं वैद्यै वेदित्वमसुराणां – [] 22 TS 6.2.4.3 - Padam ॥ ॥ ॥ ॥ । सप्तानाम् । गिरीणाम् । परस्तात् । वित्तम् । वेद्यम् । असुराणाम् । बिभर्ति । तम् । जिह । यदि । दुर्ग इति दुः – गे । हन्ता । असि । इति । सः । दर्भपुञ्जीलमिति दर्भ – पुञ्जीलम् ।

उद्वृह्येत्युत् – वृह्यं । सप्त । गिरीन् । भित्वा । तम् । अहन्न् । सः । अबवीत् । दुर्गादिति दुः – गात् । वै । आहर्तेत्या – हर्ता । अवोचथाः । एतम् । एति । हर । इति । तम् । एभ्यः । यज्ञः । एव । यज्ञम् । एति । अहरत् । यत् । तत् । वित्तम् । वेद्यम् । असुराणाम् । अविन्दन्त । तत् । एकम् । वेद्यै । वेदित्विमिति वेदि – त्वम् । असुराणाम् । 22 (50)

TS 6.2.4.4

वा इयमग्र आसीद् यावदासीनः परापञ्चिति तावद् देवानां ते देवा
अबुवन्नस्त्वेव नो ऽस्यामपीति कियद्-वो दास्याम् इति यावदिय ए

सलावृकी त्रिः परिक्रामित तावन्नो दत्तेति स इन्द्रः सलावृकी रूपं
कृत्वेमां त्रिः सर्वतः पर्यक्रामित् तदिमामिविन्दन्त यदिमामिविन्दन्त तद्
वेद्यै वेदित्व ए- [] 23

TS 6.2.4.4 - Padam

वै । इयम् । अग्रे । आसीत् । यावत् । आसीनः । परापश्यतीति । । । । । परा – पश्यति । तावत् । देवानाम् । ते । देवाः । अब्रुवन्न् । अस्तु । प्व । नः । अस्याम् । अपीति । इति । कियत् । वः । दास्यामः । इति । यावत् । इयम् । सलावृकी । त्रिः । परिक्रामतीति परि–क्रामित । तावत् । नः । दत्त । इति । सः । इन्द्रः । सलावृकी । रूपम् । कृत्वा । इमाम् । त्रिः । सर्वतः । परीति । अक्रामत् । तत् । इमाम् । अविन्दन्त । यत् । इमाम् । अविन्दन्त । तत् । वेद्यै । वेदित्विमिति वेदि – त्वम् । 23 (50)

TS 6.2.4.5

सा वा इयण् सर्वेव वेदिरियित शक्ष्यामीति त्वा अवमाय यजन्ते निर्भा पदानि पश्चात् तिरश्ची भवति षिट्त्रण्शात् प्राची चतुर्विण्शितः पुरस्तात् तिरश्ची दशदश सं पद्यन्ते दशाक्षरा विराडश्चं विराड विराजैवान्नाद्यमव रुन्ध उद्धन्ति यदेवास्या अमेद्ध्यं तदप हन्त्युद्धन्ति तस्मादोषधयः परा भवन्ति () बर्.हिः स्तृणाति तस्मादोषधयः पुनरा भवन्त्युत्तरं बर्.हिष उत्तरबर्.हिः स्तृणाति पुजा वै बर्.हिर्यजमान उत्तरबर्.हि र्यजमान मेवा यजमानादुत्तरं करोति तस्माद् यजमानो ऽयजमानादुत्तरः ॥ 24

TS 6.2.4.5 - Padam

सा। वै। इयम्। सर्वा। एव। वेदिः। इयति। शक्ष्यामि। इति। तु । वै । अवमायेत्यव – माय । यजन्ते । त्रि⊍्शत् । पदानि । पश्चात् । तिरश्ची । भवति । षट्त्रिण्शदिति षट् – त्रिण्शत् । प्राची । चतुर्वि एशतिरिति चतुः – वि एशतिः । पुरस्तात् । तिरश्ची । दशदशेति दश-दश । समिति । पद्यन्ते । दशाक्षरेति दश-अक्षरा । विराडिति वि – राट् । अन्नम् । विराडिति वि – राट् । विराजेति वि – राजा । एव । अन्नाद्यमित्यन्न – अद्यम् । अवेति । रुन्धे । उदिति । हन्ति । यत् । एव । अस्याः । अमेद्ध्यम् । तत् । अपेति । हन्ति । उदिति । हन्ति । तस्मात् । ओषधयः । परेति । भवन्ति ()। बर्.हिः । स्तृणाति । तस्मात् । ओषधयः । पुनः । एति । भवन्ति । उत्तरमित्युत् – तरम् । बर्.हिषः । उत्तरबर्.हिरित्युत्तर – बर्.हिः । स्तृणाति । प्रजा इति प्र – जाः । वै । बर्.हिः । यजमानः । उत्तरबर्.हिरित्युत्तर – बर्.हिः । यजमानम् । एव । अयजमानात् ।

ः । । । । उत्तरमित्युत् – तरम् । करोति । तस्मात् । यजमानः । अयजमानात् । उत्तर इत्युत् – तरः ॥ 24 (75) (रुन्धे – वाममोषो – वेदित्वमसुराणां – वैदित्वं – भवन्ति – पञ्चविङ्शतिश्च) (A4) TS 6.2.5.1 यद्-वा अनीशानो भारमादत्ते वि वै स लिशते यद् द्वादश साह्रस्योपसदः स्यु स्तिस्त्रों ऽहीनस्य यज्ञस्य विलोम क्रियेत तिस्र एव साहस्योपसदो द्वादशाहीनस्य यज्ञस्य सवीर्यत्वायाथो सलोम क्रियते वथ्सस्यैकः स्तनो भागी हि सोऽथैक स्तनं वतम्पैत्यथ द्वावथ त्रीनथं चतुरं एतद् वै – [] 25 **TS 6.2.5.1 - Padam** यत् । वै । अनीशानः । भारम् । आदत्त इत्या – दत्ते । वीति । वै । सः । लिशते । यत् । द्वादंश । साहस्येति स – अहस्य । उपसद इत्युप – सदः । स्युः । तिस्त्रः । अहीनस्य । यज्ञस्य । विलोमेति वि – लोम । क्रियेत । तिस्रः । एव । साहस्येति स – अहस्य । उपसद इत्युप – सदः । द्वादंश ।

अहीनस्य । यज्ञस्य । सवीर्यत्वायेति सवीर्य – त्वाय । अथो इति ।
सलोमेति स-लोम । क्रियते । वथ्सस्य । एकः । स्तनः । भागी ।
हि । सः । अथ । एकम् । स्तनम् । व्रतम् । उपेति । एति । अथ ।
द्वौ । अथ । त्रीन् । अथ । चतुरः । एतत् । वै । 25 (50)

TS 6.2.5.2 धुरपिव नाम वृतं येन प्र जातान् भ्रातृव्यान् नुदते प्रति प्रातृव्यान् नुदते प्रति प्रात्वव्यान् नुदते प्रति प

नित्ति विश्व त्राप्त विश्व विश्व स्ति प्राची प्राच

TS 6.2.5.2 - Padam

श्चरपविति श्चर - पवि । नाम । व्रतम् । येन । प्रेति । जातान् ।
भातृव्यान् । नुदते । प्रतिति । जनिष्यमाणान् । अथो इति । कनीयसा ।
एव । भूयः । उपेति । एति । चतुरः । अग्रे । स्तनान् । व्रतम् ।
उपेति । एति । अथ । त्रीन् । अथ । द्वौ । अथ । एकम् । एतत् । वै ।

सुजधनमिति सु – जधनम् । नाम । व्रतम् । तपस्यम् । सुवर्ग्यमिति
सुवः – ग्यम् । अथो इति । प्रेति । एव । जायते । प्रजयेति

प्र – जया । पशुभिरिति पशु – भिः । यवागूः । राजन्यस्य । व्रतम् ।

कूरा । इव । वै । यवागूः । कूरः । इव । 26 (50)

TS 6.2.5.3

TS 6.2.5.3 - Padam

गजन्यः । वजस्य । रूपम् । समृद्ध्या इति सं-ऋद्ध्यै । आमिक्षा ।

वैश्यस्य । पाकयज्ञस्येति पाक – यज्ञस्य । रूपम् । पुष्ट्यै । पयः ।

बृाह्मणस्य । तेजः । वै । ब्राह्मणः । तेजः । पयः । तेजसा । एव ।

ना । । । । । । ।

तेजः । पयः । आत्मन्न् । धत्ते । अथो इति । पयसा । वै । गर्भाः ।

वर्द्धन्ते । गर्भः । इव । खलुं । वै । एषः । यत् । दीक्षितः । यत् । अस्य । पयः । व्रतम् । भवति । आत्मानम् । एव । तत् । वर्द्धयति । तित् इति व्रि – व्रतः । वै । मनुः । आसीत् । द्विव्रता इति हि – व्रतः । एकव्रता इत्येक – व्रताः । 27 (50)

TS 6.2.5.4

देवाः प्रातर्मद्ध्यन्दिने सायं तन् मनोर्वतमासीत् पाकयज्ञस्य रूपं
पुष्ट्यै प्रातश्च सायं चासुराणां निर्मद्ध्यं क्षुधो रूपं ततस्ते परा
जभवन् मद्ध्यन्दिने मद्ध्यग्तत्रे देवानां ततस्ते जभवन्थ् सुवर्गं
लोकमायन् यदस्य मद्ध्यन्दिने मद्ध्यग्तत्रे व्रतं भवति मद्ध्यतो वा
अन्नेन भुञ्जते मद्ध्यत एव तदूर्जं धत्ते भ्रातृव्याभिभूत्यै
।
भवत्यात्मना—[] 28

TS 6.2.5.4 - Padam

देवाः । प्रातः । मद्ध्यन्दिने । सायम् । तत् । मनोः । व्रतम् । आसीत् । पाकयज्ञस्येति पाक – यज्ञस्य । रूपम् । पुष्ट्ये । प्रातः । च । सायम् । च । असुराणाम् । निर्मद्ध्यमिति निः–मद्ध्यम् । क्षुधः । रूपम् । ततः । ते । परेति । अभवन्न् । मद्ध्यन्दिने ।

मद्ध्यग्न इति मद्ध्य – ग्ने । देवानाम् । ततः । ते । अभवन्न् ।

सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकम् । आयन्न् । यत् । अस्य ।

मद्ध्यन्दिने । मद्ध्यग्न इति मद्ध्य–ग्ने । वृतम् । भवति ।

मद्ध्यतः । वै । अन्नेन । भुञ्जते । मद्ध्यतः । एव । तत् । ऊर्जम् ।

धते । भ्रातृव्याभिभूत्या इति भ्रातृव्य – अभिभूत्यै । भवति ।

आत्मना । 28 (50)

TS 6.2.5.5

परा उस्य भ्रातृत्यो भवति गर्भो वा एष यद् दीक्षितो योनि

र्दीक्षितविमितं यद् दीक्षितो दीक्षितविमितात् प्रवसेद् यथा योनेर्गर्भः

स्कन्दिति तादृगेव तन्न प्रवस्तव्यमात्मनो गोपीथायैष वै व्याघः

कुलगोपो यदग्निस्तस्माद् यद् दीक्षितः प्रवसेथ् स एनमीश्चरो उनूत्थाय

हन्तोर्न प्रवस्तव्यमात्मनो गुप्त्यै दक्षिणतः शय एतद्-वै यजमानस्या

() ऽऽयतन् स्व एवाऽऽयतने शये ऽग्निमभ्यावृत्य शये देवता एव

प्रजमभ्यावृत्य शये ॥ 29

TS 6.2.5.5 - Padam

परेति । अस्य । भ्रातृव्यः । भवति । गर्भः । वै । एषः । यत् । दीक्षितः । योनिः । दीक्षितविमितमिति दीक्षित – विमितम् । यत् । दीक्षितः । दीक्षितविमितादितिं दीक्षित – विमितात् । प्रवसेदितिं प्र – वसेत्। यथा। योनेः। गर्भः। स्कन्दति। तादृक्। एव। तत् । न । प्रवस्तव्यमिति प्र – वस्तव्यम् । आत्मनः । गोपीथाय । एषः । वै । व्याघ्रः । कुलगोप इति कुल – गोपः । यत् । अग्निः । तस्मात् । यत् । दीक्षितः । प्रवसेदिति प्र – वसेत् । सः । एनम् । ईश्वरः । अनूत्थायेत्यनु – उत्थाय । हन्तोः । न । प्रवस्तव्यमिति प्र – वस्तव्यम् । आत्मनः । गुप्त्यै । दक्षिणतः । शये । एतत् । वै । । । । । यजमानस्य ()। आयतनमित्या – यतनम्। स्वे। एव। आयतन ः । इत्या-यतने । शये । अग्निम् । अभ्यावृत्येत्यभि-आवृत्यं । शये । देवताः । एव । यज्ञम् । अभ्यावृत्येत्यभि –आवृत्यं । शये ॥ 29 (63) (एतद्दै-क्रूर इवै-कव्रता-आत्मना-यजमानस्य-त्रयोदश च) (45)

TS 6.2.6.1

पुरोहिविषि देवयजने याजयेद्-यं कामयेतोपैनमुत्तरो यज्ञो नमेदिभि

सुवर्गं लोकं जयेदित्येतद्-वै पुरोहिविर्देवयजनं यस्य होता

प्रातरनुवाक -मनुब्रुव-न्निग्निप आदित्यमभि विपञ्यत्युपैनमुत्तरो

यज्ञो नमत्यभि सुवर्गं लोकं जयत्याप्ते देवयजने याजयेद्
भ्रातृव्यवन्तं पन्थां वा ऽधिस्पर् ज्ञयेत् कर्तं वा यावन्नानसे

यातवै-[] 30

TS 6.2.6.1 - Padam

पुरोह विषीति पुरः – हविषि । देवयजन इति देव – यजने । याजयेत् । यम् । कामयेत । उपेति । एनम् । उत्तर इत्युत् – तरः । यज्ञः । नमेत् । अभीति । सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकम् । जयेत् । इति । एतत् । वै । पुरोह विरिति पुरः – हविः । देवयजनमिति देव – यजनम् । यस्य । होता । प्रातरनुवाकमिति प्रातः – अनुवाकम् । अनुब्रुविन्नित्यन् – ब्रुवन्न् । अग्निम् । अपः । आदित्यम् । अभीति । विपञ्यतीति वि – पञ्चति । उपेति । एनम् । उत्तर इत्युत् – तरः ।

TS 6.2.6.2

TS 6.2.6.2 - Padam

न । रथाय । एतत् । वै । आप्तम् । देवयजनमिति देव – यजनम् । । । । । आप्नोति । एव । भ्रातृव्यम् । न । एनम् । भ्रातृव्यः । आप्नोति ।

एकोन्नत इत्येक-उन्नते । देवयजन इति देव – यजने । याजयेत् । । । पशुकाममिति पशु – कामम् । एकोन्नतादित्येक – उन्नतात् । वै । देवयजनादिति देव – यजनात् । अङ्गिरसः । पशून् । असृजन्त । अन्तरा । सदोहविर्द्धाने इति सदः – हविर्द्धाने । उन्नतमित्युत् – नतम् । स्यात् । एतत् । वै । एकोन्नतमित्येक – उन्नतम् । देवयजनमिति देव – यजनम् । पशुमानिति पशु – मान् । एव । भवति । त्र्युन्नत इति त्रि – उन्नते । देवयजन इति देव – यजने । याजयेत् । सुवर्गकाममिति सुवर्ग – कामम् । त्र्युन्नतादिति त्रि – उन्नतात् । वै । देवयजनादिति देव – यजनात् । अङ्गिरसः । सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकम् । ॥ ॥ आयन्न् । अन्तरा । आहवनीयमित्या-हवनीयम् । च । हविर्द्धानमिति हविः – धानम् । च । **31 (50)** TS 6.2.6.3 । । । । । । । । – । – । –न्नत७ स्यादन्तरा हविर्द्धानं च सदश्चान्तरा सदश्च गार्.हपत्यं चैतद्-वै त्र्युन्नतं देवयजन् स्वर्गमेव लोकमेति प्रतिष्ठिते देवयजने

याजयेत् प्रतिष्ठाकाममेतद् – वै प्रतिष्ठितं देवयजनं यथ् सर्वतः समं
प्रत्येव तिष्ठति यत्रान्याअन्या ओषधयो व्यतिषक्ताः स्यु स्तद् – याजयेत्
पशुकाममेतद् – वै पशूना ए रूप ए रूपेणैवास्मै पशू – [] 32

TS 6.2.6.3 - Padam

उन्नतमित्युत् – नतम् । स्यात् । अन्तरा । हविर्द्धानमिति हविः – धानम् । च । सदः । च । अन्तरा । सदः । च । गार्.हंपत्यमिति गार्.हं – पत्यम् । च । एतत् । वै । त्र्युन्नतमिति त्रि – उन्नतम् । देवयजनमिति देव – यजनम् । सुवर्गमिति सुवः – गम् । एव । लोकम् । एति । प्रतिष्ठित इति प्रति – स्थिते । देवयजन इति देव – यजने । याजयेत् । प्रतिष्ठाकाममिति प्रतिष्ठा – कामम् । एतत् । वै । प्रतिष्ठितमिति प्रति – स्थितम् । देवयजनिमिति देव – यजनम् । यत् । सर्वतः । समम् । प्रतीति । एव । तिष्ठति । यत्रं । अन्याअन्या इत्यन्याः – अन्याः । ओषधयः । व्यतिषक्ता इति वि – अतिषक्ताः । स्युः । तत् । याजयेत् ।

पशुकाममिति पशु – कामम् । एतत् । वै । पशूनाम् । रूपम् ।

- ।

रूपेण । एव । अस्मै । पशून् । 32 (50)

TS 6.2.6.4

नव रुन्धे पशुमानेव भवित निर्.ऋतिगृहीते देवयजने याजयेद्-यं
कामयेत निर्.ऋत्यास्य यज्ञं ग्राहयेयमित्येतद्-वै निर्.ऋतिगृहीतं

देवयजनं यथ् सदृश्ये सत्या ऋक्षं निर्.ऋत्येवास्य यज्ञं ग्राहयित
व्यावृत्ते देवयजने याजयेद् व्यावृत्कामं यं पात्रे वा तल्पे वा
मीमा सेरन् प्राचीनमाहवनीयात् प्रवण स्यात् प्रतीचीनं
गार्हपत्यादेतद्-वै व्यावृत्तं देवयजनं वि पाप्मना () भ्रातृव्येणाऽऽ

वर्तते नैनं पात्रे न तल्पे मीमा एसन्ते कार्ये देवयजने
याजयेद्-भूतिकामं कार्यो वै पुरुषो भवत्येव ॥ 33

TS 6.2.6.4 - Padam

अवेति । रुन्धे । प्रशुमानिति पशु – मान् । एव । भवति ।
। नर् मान् । एव । भवति ।
नर् मान् । एव । भवति ।
नर् मत् । नर् मान् । एव । भवति ।
नर् मत् निर्मित् इति निर्म्हिति – गृहीते । देवयजन् इति देव-यजने ।
याजयेत् । यम् । कामयेत । निर्म्हित्येति निः – ऋत्या । अस्य ।

```
यज्ञम् । ग्राहयेयम् । इति । एतत् । वै ।
निर्.ऋतिगृहीतमिति निर्.ऋति – गृहीतम् । देवयजनमिति
देव – यजनम् । यत् । सदृश्यै । सत्याः । ऋक्षम् ।
निर्.ऋत्येति निः – ऋत्या । एव । अस्य । यज्ञम् । ग्राहयति ।
व्यावृत्त इति वि–आवृत्ते । देवयजन इति देव – यजने । याजयेत् ।
व्यावृत्काममिति व्यावृत्–कामम् । यम् । पात्रे । वा । तल्पे । वा ।
मीमा एंसेरन्न् । प्राचीनम् । आहवनीयादित्या – हवनीयात् ।
प्रवणमिति प्र – वनम् । स्यात् । प्रतीचीनम् ।
गार्.हपत्यादिति गार्.ह – पत्यात् । एतत् । वै । व्यावृत्तमिति
वि – आवृत्तम् । देवयजनमिति देव – यजनम् । वीति ।
पाप्मना ()। भ्रातृव्येण। एति। वर्तते। न। एनम्। पात्रे। न।
तल्पे । मीमा एसन्ते । कार्ये । देवयजन इति देव-यजने । याजयेत् ।
भूतिकाममिति भूति – कामम् । कार्यः । वै । पुरुषः । भवति ।
एव ॥ 33 (68) (यातवै – हविधानं च – पशून् – पाप्मना –
ऽष्टादश च) (A6)
```

TS 6.2.7.1

TS 6.2.7.1 - Padam

तेभ्यः । उत्तरवेदिरित्युत्तर – वेदिः । सिं्हीः । रूपम् । कृत्वा ।

उभयान् । अन्तरा । अपक्रम्येत्यप – क्रम्य । अतिष्ठत् । ते । देवाः ।

अमन्यन्त । यतरान् । वै । इयम् । उपावर्थ्स्यतीत्युप–आवर्थ्स्यति ।

ते । इदम् । भविष्यन्ति । इति । ताम् । उपेति । अमन्त्रयन्त । सा ।

अब्रवीत् । वरम् । वृणै । सर्वान् । मया । कामान् । वीति ।

अञ्जवथ । पूर्वाम् । तु । मा । अग्नेः । आहुतिरित्या – हुतिः ।

अञ्जवतै । इति । तस्मात् । उत्तरवेदिमित्युत्तर – वेदिम् । पूर्वाम् ।

अग्नेः । व्याघारयन्तीति वि-आघारयन्ति । वारेवृतमिति वारे-वृतम् । - । हि । अस्यै । शम्यया । परीति । मिमीते । 34 (50)

TS 6.2.7.2

मात्रैवास्यै सा ऽथो युक्तेनैव युक्तमव रुन्धे वित्तायनी मे ऽसीत्याह वित्ता होनानावत् तिक्तायनी मे ऽसीत्याह तिक्तान्. होनानावदवतान्मा नाथितमित्याह नाथितान्. होनानावदवतान् मा व्यथितमित्याह विदेरिनर्नभो नामा— [] 35

TS 6.2.7.2 - Padam

मात्रा । एव । अस्यै । सा । अथो इति । युक्तेन । एव । युक्तम् । अवेति । रुन्थे । वित्तायनीति वित्त – अयेनी । मे । असि । इति । आह । वित्ता । हि । एनान् । आवत् । तिक्तायनीति तिक्त – अयेनी । मे । असि । इति । आह । तिक्तान् । हि । एनान् । आवत् । मो । असि । इति । आह । तिक्तान् । हि । एनान् । आवत् । ज्ञवतात् । मा । नाथितम् । इति । आह । नाथितान् । हि । एनान् । आवत् । अवतात् । मा । व्यथितम् । इति । आह । व्यथितान् । हि । एनान् । हि । एनान् । आवत् । अवतात् । मा । व्यथितम् । इति । आह । नाम । उठ (50)

TS 6.2.7.3

ग्ने अङ्गिर इति त्रिर्. हरित य एवेषु लोकेष्वग्नय-स्तानेवाव रुन्धे
तूष्णीं चतुर्त्थ्ं हरत्यनि-रुक्तमेवाव रुन्धे सिण्हीरिस

मिहषीरसीत्याह सिण्हीर्द्योषा रूपं कृत्वोभया-नन्तरा ऽपक्रम्यातिष्ठदुरु

प्रथयति धुवा - [] 36

TS 6.2.7.3 - Padam

अग्नै । अङ्गिरः । इति । त्रिः । हरति । ये । एव । एषु । लोकेषु । अग्निरः । तान् । एव । अवेति । रुन्धे । तूष्णीम् । चतुर्थम् । हरति । अनिरुक्तमित्यनिः – उक्तम् । एव । अवेति । रुन्धे । सि॰्हीः । असि । महिषीः । असि । इति । आह । सि॰्हीः । हि । एषा । प्राप्त । कृत्वा । उभयान् । अन्तरा । अपक्रम्येत्यप – क्रम्य । अतिष्ठत् । उरु । प्रथस्व । उरु । ते । यज्ञपतिरिति यज्ञ – पतिः । प्रथताम् । इति । आह । यजमानम् । एव । प्रजयेति प्र – जया । प्रश्निरिति पर्शु – भिः । प्रथयति । ध्रुवा । 36 (50)

TS 6.2.7.4

ऽसीति स्र्ं हिन्ते धृत्यै देवेभ्यः शुन्धस्व देवेभ्यः शुंभस्वेत्यव

चोक्षति प्र च किरति शुद्ध्या इन्द्रघोषस्त्वा वसुभिः पुरस्तात्

पात्वित्याह दिग्भ्य एवेनां प्रोक्षति देवा ७ श्चेदु – तरवेदिरुपाववर्ती हैव

व जयामहा इत्यसुरा वज्रमुद्दात्य देवानभ्यायन्त तानिन्द्रघोषो वसुभिः

पुरस्तादपा [] 37

TS 6.2.7.4 - Padam

असि । इति । समिति । हन्ति । धृत्यै । देवेभ्यः । शुन्धस्व । देवेभ्यः । शुन्धस्व । देवेभ्यः । शुन्धस्व । इति । अवेति । च । उक्षति । प्रेति । च । किरित । शुद्ध्यै । इन्द्रघोष इतीन्द्र – घोषः । त्वा । वसुभिरिति वसु – भिः । पुरस्तात् । पातु । इति । आह । दिग्भ्य इति दिक् – भ्यः । एव । एनाम् । प्रेति । उक्षति । देवान् । च । इत् । उत्तरवेदिरित्युत्तर – वेदिः । उपाववर्तीत्युप – आववर्ति । इह । एव । विति । ज्यामहै । इति । असुराः । वज्रम् । उद्यत्येत्युत् – यत्य ।

देवान् । अभीति । आयन्त । तान् । इन्द्रघोष इतीन्द्र – घोषः । - । - । - । " । वसुभिरिति वसु – भिः । पुरस्तात् । अपेति । 37 (50)

TS 6.2.7.5

-नुदत मनोंजवाः पितृभिं र्दक्षिणतः प्रचेता रुद्रैः
पश्चाद्-विश्वकर्मा ऽऽदित्यैरुत्तरतो यदेवमुत्तरवेदिं प्रोक्षिति दिग्भ्य
एव तद्-यजमानो भ्रातृव्यान् प्र णुदत इन्द्रो यतीन्थ् सालावृकेभ्यः
प्रायच्छत् तान् दक्षिणत उत्तरवेद्या आदन्. यत् प्रोक्षणीना-मुच्छिष्येत
तद् दक्षिणत उत्तरवेद्यै नि नयेद्-यदेव तत्र क्रूरं तत् तेन शमयति
यं द्विष्यात् तं ध्यायेच्छुचै () वैनमर्पयति ॥ 38

TS 6.2.7.5 - Padam

अनुदत । मनोजवा इति मनः – जवाः । पितृभिरिति पितृ – भिः । दक्षिणतः । प्रचेता इति प्र – चेताः । रुद्रैः । पश्चात् । विश्वकर्मेति विश्व – कर्मा । आदित्यैः । उत्तरत इत्युत् – तरतः । यत् । एवम् । उत्तरवेदिमित्युत्तर – वेदिम् । प्रोक्षतीति प्र – उक्षति । दिग्भ्य इति विक् – भ्यः । एव । तत् । यजमानः । भ्रातृव्यान् । प्रेति । नुदते ।

इन्द्रः । यतीन् । सालावृकेभ्यः । प्रेति । अयच्छत् । तान् । दक्षिणतः । उत्तरवेद्या इत्युत्तर – वेद्याः । आदन्न् । यत् । प्रोक्षणीनामिति प्र – उक्षणीनाम् । उच्छिष्येतेत्युत् – शिष्येत । तत् । दक्षिणतः । उत्तरवेद्या इत्युत्तर – वेद्यै । नीति । नयेत् । यत् । एव । तत्र । क्रूरम् । तत् । तेन । शमयति । यम् । द्विष्यात् । तम् । ध्यायेत् । शुचा ()। एव। एनम्। अर्पयति॥ 38 (53) (मिमीते – नाम – ध्रुवा – ऽप – श्रुचा – त्रीणि च) (४७) TS 6.2.8.1 सोत्तरवेदिरब्रवीथ् सर्वान् मया कामान् व्यञ्जवथेति ते देवा अकामयन्तासुरान् भ्रातृव्यानभि भवेमेति ते ऽजुहवुः सि एहीरसि सपलसाही स्वाहेति ते उसुरान् भ्रातृव्या-नभ्यभवन् ते उसुरान् भातृव्या-निभूयाकामयन्त प्रजां विन्देमहीति ते ऽजुहवुः सि एहीरसि स्प्रजावनिः स्वाहेति ते प्रजामविन्दन्त ते प्रजां विन्वा [] 39

TS 6.2.8.1 - Padam

सा । उत्तरवेदिरित्युत्तर-वेदिः । अब्रवीत् । सर्वान् । मया । कामान् । वीति । अञ्जवथ । इति । ते । देवाः । अकामयन्त । असुरान् । भ्रातृव्यान् । अभीति । भवेम । इति । ते । अजुहवुः । सि*्*हीः । असि । सपत्नसाहीति सपत्न – साही । स्वाहा । इति । ते । अस्रान् । भ्रातृव्यान् । अभीति । अभवन्न् । ते । असुरान् । भातृव्यान् । अभिभूयेत्यभि – भूय । अकामयन्त । प्रजामिति प्र-जाम् । विन्देमहि । इति । ते । अजुहवुः । सि⊍्हीः । असि । सुप्रजावनिरिति सुप्रजा – वनिः । स्वाहा । इति । ते । प्रजामिति प्र-जाम् । अविन्दन्त । ते । प्रजामिति प्र – जाम् । वित्त्वा । 39 (50)

_

प्रतिष्ठामिविन्दन्त त इमां प्रतिष्ठां वित्त्वा ऽकामयन्त देवता आशिष् उपयामेति तेऽजुहवुः सि ्हीरस्या वह देवान् देवयते – [] 40

TS 6.2.8.2 - Padam

अकामयन्त । पशून् । विन्देमहि । इति । ते । अजुहवुः । सि ्हीः । असि । रायस्पोषवनिरिति रायस्पोष – वनिः । स्वाहा । इति । ते । पशून् । अविन्दन्त । ते । पशून् । वित्त्वा । अकामयन्त । प्रतिष्ठामिति प्रति – स्थाम् । विन्देमहि । इति । ते । अजुहवुः । सि ्हीः । असि । आदित्यवनिरित्यादित्य – वनिः । स्वाहा । इति । ते । इमाम् । प्रतिष्ठामितिं प्रति – स्थाम् । अविन्दन्त । ते । इमाम् । प्रतिष्ठामिति प्रति – स्थाम् । वित्त्वा । अकामयन्त । देवताः । आशिष इत्या – शिषः । उपेति । इयाम । इति । ते । अजुहवुः । सि ्हीः । असि । एति । वह । देवान् । देवयत इति देव - यते । 40 (50)

TS 6.2.8.3

TS 6.2.8.3 - Padam

यजमानाय । स्वाहाँ । इति । ते । देवताः । आशिष् इत्याँ – शिषः । उपेति । आयन्न् । पञ्च । कृत्वः । व्याघारयतीति वि – आघारयति । पञ्चाक्षरेति पञ्च–अक्षरा । पङ्किः । पाङ्कः । यज्ञः । यज्ञम् । एव । अवेति । रुन्धे । अक्ष्णया । व्याघारयतीति वि–आघारयति । तस्मात् । अक्ष्णया । पश्चवः । अङ्गानि । प्रेति । हरन्ति । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । भूतेभ्यः । त्वा । इति । स्रुचम् । उदिति । गृह्णाति । ये । एव । देवाः । भूताः । तेषाम् । तत् । भागधेयमिति भाग–धेयम् ।

तान् । एव । तेन । प्रीणाति । पौतुद्रवान् । परिधीनिर्ति परि – धीन् । परिति । दधाति । एषाम् । 41 (50)

TS 6.2.8.4

लोकानां विधृत्या अग्नेस्त्रयो ज्याया एसो भ्रातर आसन् ते
देवेभ्यो हव्यं वहन्तः प्रामीयन्त सो ऽग्निरिबभेदित्थं वाव
स्य आर्तिमा ऽरिष्यतीति स निलायत स यां वनस्पतिष्ववसत् तां
पूतुद्रौ यामोषधीषु ता ए सुगन्धिते जने यां पशुषु तां पेत्वस्यान्तरा
शृङ्गे तं देवताः प्रैषमैच्छन् तमन्वविन्दन् तमब्रुव [] 42

TS 6.2.8.4 - Padam

लोकानाम् । विधृत्या इति वि-धृत्यै । अग्नेः । त्रयंः । ज्यायाण्सः । भ्रातरः । आसन्न् । ते । देवेभ्यः । हृव्यम् । वहन्तः । प्रेति । अमीयन्त । सः । अग्निः । अबिभेत् । इत्थम् । वाव । स्यः । आर्तिम् । एति । अरिष्यति । इति । सः । निलायत । सः । याम् । वनस्पतिषु । अवसत् । ताम् । पूतुद्रौ । याम् । ओषधीषु । ताम् । सुगन्धितेजन् इति सुगन्धि – तेजने । याम् । पृशुषु । ताम् ।

पेत्वस्य । अन्तरा । शृङ्गे इति । तम् । देवताः । प्रैषमिति प्र-एषम् । ऐच्छन्न । तम् । अन्विति । अविन्दन्न् । तम् । अब्रुवन्न् । 42 (50) TS 6.2.8.5 -न्नुपं न आ वर्तस्व हव्यं नो वहेति सो जबवीद वरं वृणै यदेव गृहीतस्याहुतस्य बहिःपरिधि स्कन्दात् तन्मे भ्रातृणां भागधेयमसदिति तस्माद्-यद्-गृहीतस्याहुतस्य बहिःपरिधि स्कन्दिति तेषां तद् भागधेयं तानेव तेन प्रीणाति सोऽमन्यतास्थन्वन्तो मे पूर्वे भ्रातरः प्रामेषतास्थानि ज्ञातया इति स यान्य [] 43 **TS 6.2.8.5 - Padam** उपेति । नः । एति । वर्तस्व । हव्यम् । नः । वह । इति । सः । अब्रवीत् । वरम् । वृणै । यत् । एव । गृहीतस्य । अहुतस्य । बहिःपरिधीति बहिः – परिधि । स्कन्दात् । तत् । मे । भ्रातृणाम् । भागधेयमिति भाग – धेयम् । असत् । इति । तस्मात् । यत् । गृहीतस्य । अहुं तस्य । बहिः परिधीतं बहिः – परिधि । स्कन्दंति । तेषाम् । तत् । भागधेयमिति भाग – धेयम् । तान् । एव । तेन ।

TS 6.2.8.6

-स्थान्यशातयत तत् पूतुद्व-भवद्-यन्मा एस-मुपमृतं तद्-गुल्गुलु
यदेतान्थ् संभारान्थ् सं भरत्यग्निमेव तथ् संभरत्यग्नेः पुरीषमसीत्याहाग्नेह्यतत् पुरीषं यथ् संभारा अथो खल्वाहुरेते वावैनं ते
भातरः परि शेरे यत् पौतुद्रवाः परिधय इति ॥ 44

TS 6.2.8.6 - Padam

अस्थानि । अशांतयत । तत् । पूर्तुद् । अभवत् । यत् । मार्सम् । उपमृतमित्युपं – मृतम् । तत् । गुल्गुलु । यत् । एतान् । संभारानिति सं – भारान् । सम्भरतीति सं–भरति । अग्निम् । एव । तत् । समिति । भरति । अग्नेः । पुरीषम् । असि । इति । आह । अग्नेः । हि । एतत् । पुरीषम् । यत् । संभारा इति सं – भाराः । अथो इति । खलु । आहुः । एते । वाव । एनम् । ते । भ्रातरः ।

परीति । शेरे । यत् । पौतुद्रवाः । परिधय इति परि-धयः ।
इति ॥ ४४ (४४) (वित्त्वा - देवयत - एषा - मन्नुवन् - यानि
ग्रह्मा वतुश्चत्वारिष्शच्च) (४८)

TS 6.2.9.1

बद्धमव स्यित वरुणपाञादेवैने मुञ्चित प्र णेनेिक मेद्ध्ये एवैने करोति सावित्रियर्चा हुत्वा हिर्विद्धाने प्र वर्तयित सिवितृप्रसूत एवैने प्र वर्तयित वरुणो वा एष दुर्वागुभयतो बद्धो यदक्षः स यदुथ्सर्जेद्-यजमानस्य गृहा-नभ्युथ्सर्जेथ् सुवाग् देव दुर्या ् आ वदेत्याह गृहा वै दुर्याः ञान्त्यै पल्यु- [] 45

TS 6.2.9.1 - Padam

बद्धम् । अवेति । स्यति । वरुणपाशादिति वरुण – पाशात् । एव । एने इति । मुञ्चति । प्रेति । नेनेकि । मेद्ध्ये इति । एव । एने इति । करोति । सावित्रिया । ऋचा । हुत्वा । हविर्द्धाने इति हविः–धाने । प्रेति । वर्तयति । सवितृप्रसूत इति सवितृ – प्रसूतः । एव । एने इति । प्रेति । वर्तयति । वर्तयति । वर्तयति । वर्रणः । वै । एषः ।

पूर्वागिति दुः – वाक् । उभयतः । बद्धः । यत् । अक्षः । सः । यत् । उथ्सर्जेदित्युत् – सर्जेत् । यजमानस्य । गृहान् । यत् । उथ्सर्जेदित्युत् – सर्जेत् । यजमानस्य । गृहान् । अभ्युथ्सर्जेदित्यभि – उथ्सर्जेत् । सुवागिति सु – वाक् । देव । $\frac{1}{2}$ ।

TS 6.2.9.2

-पानिक पत्नी हि सर्वस्य मित्रं मित्रत्वाय यद्-वै पत्नी यज्ञस्य करोति

मिथुनं तदथो पत्निया एवेष यज्ञस्या-न्वारंभोऽनवच्छित्यै वर्त्मना वा
अन्वित्य यज्ञ ए रक्षा एसि जिघा एसिन्त वैष्णावीभ्यामृग्भ्यां वर्त्मनो

र्जुहोति यज्ञो वै विष्णुर्यज्ञादेव रक्षा ७स्यप हन्ति यदद्ध्वर्यु-रनग्नावाहुतिं जुहुया-दन्धोऽद्ध्वर्युः स्याद्-रक्षा एसि यज्ञ ए हन्युर्- [] 46

TS 6.2.9.2 - Padam

तत् । अथो इति । प्रतियाः । एव । एषः । यज्ञस्य । अन्वारंभ इत्यनु – आरंभः । अनवच्छित्त्या इत्यनव – छित्त्यै । वर्त्मना । वै । अन्वित्येत्यनु – इत्य । यज्ञम् । रक्षाण्सि । जिघाण्सन्ति । । वैष्णवीभ्याम् । ऋग्भ्यामित्यृक्-भ्याम् । वर्त्मनोः । जुहोति । यज्ञः । वै । विष्णुः । यज्ञात् । एव । रक्षां ्सि । अपेति । हन्ति । यत् । अद्ध्वर्युः । अनग्नौ । आहुं तिमित्या – हुतिम् । जुहुयात् । अन्धः । अद्ध्वर्युः । स्यात् । रक्षार्ंसि । यज्ञम् । हन्युः । **४६ (५०)** TS 6.2.9.3 -हिरण्यमुपास्य जुहोत्यग्निवत्येव जुहोति नान्धो ऽद्ध्वर्युर्भवति न यज्ञ ए रक्षा एसि घनन्ति प्राची प्रेतमद्ध्वरं कल्पयन्ती इत्याह स्वर्गमेवैने लोकं गमयत्यत्र रमेथां वर्ष्मन् पृथिव्या इत्याह वर्ष्म ्। होतत् पृथिव्या यद् देवयजन्ं शिरो वा एतद्–यज्ञस्य यद्धवर्द्धानं दिवों वा विष्णवुत वा पृथिव्या [] 47

TS 6.2.9.3 - Padam

हिरण्यम् । उपास्येत्युप – अस्य । जुहोति । अग्निवतीत्यग्नि–वति ।

एव । जुहोति । न । अन्धः । अद्ध्वर्युः । भवति । न । यज्ञम् ।

रक्षार्थस । घ्नन्ति । प्राची इति । प्रेति । इतम् । अद्ध्वरम् ।

कल्पयन्ती इति । इति । आह । सुवर्गमिति सुवः – गम् । एव ।

एने इति । लोकम् । गमयति । अत्र । रमेथाम् । वर्षात्र् । पृथिव्याः ।

इति । आह । वर्ष्म । हि । एतत् । पृथिव्याः । यत् । देवयजनमिति

देव – यजनम् । शिरः । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । हविर्द्धानमिति

हविः–धानम् । दिवः । वा । विष्णो । उत । वा । पृथिव्याः । 47 (50)

TS 6.2.9.4

इत्याशीर्पदयर्चा दक्षिणस्य हिवर्द्धानस्य मेथीं नि हिन्त शीर्.षत

एव यज्ञस्य यजमान आशिषो ऽव रुन्धे दण्डो वा औपरस्तृतीयस्य
हिवर्द्धानस्य वषट्कारे-णाक्ष-मच्छिनद्-यत्-तृतीयं छिद्र.
हिवर्द्धानयो-रुदाह्रियते तृतीयस्य हिवर्द्धानस्यावरुद्ध्यै शिरो वा
एतद्-यज्ञस्य यद्धविर्द्धानं विष्णो र्राटमिस विष्णोः पृष्ठमसीत्याह

तस्मादेतावद्धा शिरो विष्यूतं विष्णोः () स्यूरिस्
ा विष्णों धुवमसीत्याह वैष्णव ् हि देवतया हिवर्द्धानं यं प्रथमं
गुन्थं ग्रथ्नीयाद् -यत् तं न विस्र ्सयेदमेहेनाद्ध्वर्युः प्र मीयेत
तस्माथ् स विस्रस्यः ॥ 48

TS 6.2.9.4 - Padam

इति । आशीर्पदयेत्याशीः – पदया । ऋचा । दक्षिणस्य ।
हिवर्द्धानस्येति हविः – धानस्य । मेथीम् । नीति । हन्ति ।
शीर्.षतः । एव । यज्ञस्य । यजमानः । आशिष इत्या – शिषः ।
अवेति । रुन्धे । दण्डः । वै । औपरः । तृतीयस्य ।
हिवर्द्धानस्येति हविः – धानस्य । वषट्कारेणेति वषट् – कारेण ।
अक्षम् । अच्छिनत् । यत् । तृतीयम् । छदिः । हिवर्द्धानयोरिति
हविः–धानयोः । उदाह्रियत इत्युत् – आह्रियते । तृतीयस्य ।
हिवर्द्धानस्येति हविः – धानस्य । अवरुद्ध्या इत्यव – रुद्ध्यै ।
हिवर्द्धानस्येति हविः – धानस्य । अवरुद्ध्या इत्यव – रुद्ध्यै ।
हिवर्द्धानस्येति हविः – धानस्य । अवरुद्ध्या इत्यव – रुद्ध्यै ।
हिराः । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । हिवर्द्धानमिति हविः–धानम् ।

विष्णोः । रराटम् । असि । विष्णोः । पृष्ठम् । असि । इति । आह । तस्मात् । एतावद्धेत्येतावत् – धा । शिरः । विष्यूतमिति वि – स्यूतम् । विष्णोः () । स्यूः । असि । विष्णोः । धुवम् । असि । इति । आह । वैष्णवम् । हि । देवतया । । हविर्द्धानमिति हविः – धानम् । यम् । प्रथमम् । ग्रन्थिम् । ग्रथ्नीयात् । यत् । तम् । न । विस्रण्सयेदिति वि – स्रण्सयेत् । अमेहेन । अद्ध्वर्युः । प्रेति । मीयेत । तस्मात् । सः । विस्रस्य इति वि–स्रस्यः ॥ **४४ (७६) (पत्नी –हन्यु–र्वा पृथिव्या**– विष्यूतं विष्णोः-षड्विण्गतिश्च) (४९) TS 6.2.10.1 देवस्य त्वा सवितुः प्रसव इत्यभ्रिमा दत्ते प्रसूत्या अश्विनो र्बाहुभ्यामित्याहाश्विनौ हि देवानामद्ध्वर्यू आस्तां पूष्णो हस्ताभ्यामित्याह यत्यै वजं इव वा एषा यदभ्रिरभ्रिरसि नारिरसीत्याह शान्त्यै काण्डेंकाण्डे वै क्रियमाणे यज्ञ ए रक्षा एसि जिघा एसन्ति परिलिखित 👽 रक्षः परिलिखिता अरातय इत्याह रक्षसामपहत्या-[]

TS 6.2.10.1 - Padam

देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसव इति प्र –सवे । इति । अभ्रिम् । एति । दत्ते । प्रसूत्या इति प्र – सूत्यै । अश्विनोः । बाहुभ्यामिति बाहु-भ्याम् । इति । आह । अश्विनौ । हि । देवानाम् । अद्ध्वर्यू इति । आस्ताम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । इति । आह । यत्यै । वज्रः । इव । वै । एषा । यत् । अभ्रिः । अभ्रिः । असि । नारिः । असि । इति । आह । शान्त्यै । काण्डेकाण्ड इति काण्डे – काण्डे । वै । क्रियमाणे । यज्ञम् । रक्षाण्सि । जिघा ्सन्ति । परिलिखितमिति परि – लिखितम् । रक्षः । । परिलिखिता इति परि – लिखिताः । अरातयः । इति । आह । रक्षसाम् । अपहत्या इत्यप – हत्यै । 49 (50)

TS 6.2.10.2

नन्तरायं ग्रीवाः कृन्ति दिवे त्वा उन्तरिक्षाय त्वा पृथिव्यै त्वेत्याहैभ्य ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ एवैनां लोकेभ्यः प्रोक्षिति प्रस्ताद्वीचीं प्रोक्षिति तस्मात् — [] 50

TS 6.2.10.2 - Padam

इदम् । अहम् । रक्षंसः । ग्रीवाः । अपीति । कृन्तामि । यः ।
अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च । वयम् । द्विष्मः । इति । आह । द्वौ ।
वाव । पुरुषौ । यम् । च । एव । द्वेष्टि । यः । च । एनम् । द्वेष्टि ।
तयोः । एव । अनन्तरायमित्यनन्तः – आयम् । ग्रीवाः । कृन्तति ।
दिवे । त्वा । अन्तरिक्षाय । त्वा । पृथिव्यै । त्वा । इति । आह ।
एभ्यः । एव । एनाम् । लोकेभ्यः । प्रेति । उक्षति । परस्तात् ।
अर्वाचीम् । प्रेति । उक्षति । तस्मात् । 50 (50)

TS 6.2.10.3

यावानेव यजमानस्तावती-मेवास्मि-न्नूर्जं दधाति पितृणा ए सदनमसीति बर्.हिरव स्तृणाति पितृदेवत्या(1)७- [] 51 TS 6.2.10.3 - Padam परस्तात् । अर्वाचीम् । मनुष्याः । ऊर्जम् । उपेति । जीवन्ति । क्रूरम् । इव । वै । एतत् । करोति । यत् । खनति । अपः । अवेति । नयति । ज्ञान्त्यै । यवमतीरिति यव – मतीः । अवेति । नयति । ऊर्क् । वै । यवः । ऊर्क् । उदुम्बरः । ऊर्जा । एव । ऊर्जम् । समिति । अर्द्धयति । यजमानेन । सम्मितेति सं – मिता । ा । औदुंबरी । भवति । यावान् । एव । यजमानः । तावतीम् । एव । । अस्मिन्न् । ऊर्जम् । दधाति । पितृणाम् । सदनम् । असि । इति । बर्.हिः । अवेति । स्तृणाति । । । ॥ पितृदेवत्यमिति पितृ – देवत्यम् । **51 (50)** TS 6.2.10.4 होतद्-यन्निखातं वैद्-बर्.हिरनवस्तीर्य मिनुयात् पितृदेवत्या

TS 6.2.10.4 - Padam

हि । एतत् । यत् । निर्खातमिति नि – खातम् । यत् । बर्.हिः । अनेवस्तीर्येत्यनेव – स्तीर्य । मिनुयात् । पितृदेवत्येति पितृ – देवत्या । निखातेति नि – खाता । स्यात् । बर्.हिः । अवस्तीर्येत्यव – स्तीर्य । मिनोति । अस्याम् । एव । एनाम् । मिनोति । अथो इति । मिनोति । अस्याम् । एव । एनाम् । मिनोति । अथो इति । स्वारुहमिति स्व – रुहम् । एव । एनाम् । करोति । उदिति । दिवम् । स्तभान । एति । अन्तरिक्षम् । पृण । इति । आह । एषाम् । स्तभान । एति । अन्तरिक्षम् । पृण । इति । आह । एषाम् । नाः । न

TS 6.2.10.5

नां मिनोति ब्रह्मवनिं त्वा क्षत्रवनिमित्याह यथायजुरेवैतद् घृतेन ह्यावापृथिवी आ पृणेथामित्यौदुंबर्यां जुहोति द्यावापृथिवी एव रसेनानक्त्या-न्तमन्व-वस्रावयत्यान्तमेव यजमानं तेजसा जनक्त्यैन्द्रमसीति छदिरधि नि दधात्यैन्द्र ए हि देवतया सदो विश्वजनस्य छायेत्याह विश्वजनस्य होषा छाया यथ् सदो नवछदि- [] 53

TS 6.2.10.5 - Padam

एनाम् । मिनोति । ब्रह्मवनिमिति ब्रह्म – वनिम् । त्वा । क्षत्रवनिमिति क्षत्र – वनिम् । इति । आह् । यथायजुरिति यथा – यजुः । एव । एतत् । घृतेन । द्यावापृथिवी इति द्यावा-पृथिवी । एति । पृणेथाम् । इति । औदुंबर्याम् । जुहोति । द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । एव । रसेन । अनक्ति । आन्तमित्या – अन्तम् । प्व । रसेन । अनकि । आन्तमित्या – अन्तम् । प्व । अन्ववस्रावयतीत्यनु –अवस्रावयति । आन्तमित्या – अन्तम् । एव । यजमानम् । तेजसा । अनकि । ऐन्द्रम् । असि । इति । छदिः ।

अधि । नीति । द्धाति । ऐन्द्रम् । हि । देवतया । सदः ।
विश्वजनस्येति विश्व – जनस्य । छाया । इति । आह ।
विश्वजनस्येति विश्व – जनस्य । हि । एषा । छाया । यत् । सदः ।
विश्वजनस्येति विश्व – जनस्य । हि । एषा । छाया । यत् । सदः ।
नवछदीति नव – छदि । 53 (50)

TS 6.2.10.6

तेजस्कामस्य मिनुयात् त्रिवृता स्तोमेन सम्मितं तेजस्त्रिवृत् तेजस्व्येव भवन्त्येकादश-छदीन्द्रियकाम्-स्यैकादशाक्षरा त्रिष्टुगिन्द्रियं त्रिष्टुगिन्द्रियं वज्रो वज्रा प्रजापतेशप्त्या एकवि एशतिछदि प्रतिष्ठाकाम-स्यैकवि एशः स्तोमानां प्रतिष्ठा प्रतिष्ठित्या उदरं वै सद ऊर्गुदुंबरो मद्ध्यत औदुंबरीं मिनोति मद्ध्यत एव प्रजानामूर्जं दधाति तस्मान्- [] 54

TS 6.2.10.6 - Padam

तेजस्कामस्येति तेजः – कामस्य । मिनुयात् । त्रिवृतेति त्रि–वृता । । – – । स्तोमेन । सम्मितमिति सं – मितम् । तेजः । त्रिवृदिति त्रि –वृत् ।

```
तेजस्वी । एव । भवति । एकादशछदीत्येकादश – छदि ।
इन्द्रियकामस्येतीन्द्रिय – कामस्य । एकादशाक्षरेत्येकादश–अक्षरा ।
त्रिष्टुक् । इन्द्रियम् । त्रिष्टुक् । इन्द्रियावी । एव । भवति ।
पञ्चदशछदीति पञ्चदश-छदि । भ्रातृव्यवत इति भ्रातृव्य – वतः ।
पञ्चदश इति पञ्च – दशः । वजः । भ्रातृव्याभिभृत्या इति
भातृव्य – अभिभूत्यै । सप्तदशछदीति सप्तदश – छदि ।
प्रजाकामस्येति प्रजा – कामस्य । सप्तदश इति सप्त – दृशः ।
प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । प्रजापतेरिति प्रजा – पतेः ।
आप्त्यै । एकविज्ञातिछदीत्येकविज्ञाति – छदि ।
प्रतिष्ठाकामस्येति प्रतिष्ठा – कामस्य । एकवि एश इत्येक – वि एशः ।
स्तोमानां । प्रतिष्ठेति प्रति – स्था । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै ।
उदरम् । वै । सदः । ऊर्क् । उदुंबरः । मद्ध्यतः । औदुंबरीम् ।
मिनोति । मद्ध्यतः । एव । प्रजानामिति प्र – जानाम् । ऊर्जम् ।
दधाति । तस्मात् । 54 (50)
```

TS 6.2.10.7

मद्ध्यत ऊर्जा भुञ्जते यजमानलोके वै दक्षिणानि छदी एषि
भ्रातृत्यलोक उत्तराणि दक्षिणान्युत्तराणि करोति यजमान-मेवायजमानादुत्तरं करोति तस्माद् यजमानोऽयजमानादुत्तरो ऽन्तर्वर्तान्
करोति व्यावृत्त्यै तस्मादरण्यं प्रजा उप जीवन्ति परि त्वा गिर्वणो
गिर इत्याह यथायजुरेवैतदिन्द्रस्य स्यूरसीन्द्रस्य धुवमसीत्याहैन्द्र ए
हि देवतया सदो () यं प्रथमं ग्रन्थिं ग्रथ्नीयाद्-यत् तं न
विस्र प्रसये-दमेहेनाद्ध्वर्युः प्र मीयेत तस्माथ् स विस्रस्यः ॥ 55

TS 6.2.10.7 - Padam

मद्ध्यतः । ऊर्जा । भुञ्जते । यजमानलोक इति यजमान – लोके । वै । दक्षिणानि । छ्दी ्षि । भ्रातृव्यलोक इति भ्रातृव्य – लोके । उत्तराणीत्युत् – तराणि । दक्षिणानि । उत्तराणीत्युत् – तराणि । करोति । यजमानम् । एव । अयजमानात् । उत्तरमित्युत् – तरम् । करोति । तस्मात् । यजमानः । अयजमानात् । उत्तर इत्युत् – तरः । अन्तर्वर्तानित्यन्तः – वर्तान् । करोति । व्यावृत्त्या इति वि–आवृत्त्यै ।

तस्मात् । अरण्यम् । प्रजा इति प्र – जाः । उपेति । जीवन्ति । परीति । त्वा । गिर्वणः । गिरः । इति । आह । यथायज्रुरिति यथा – यजुः । एव । एतत् । इन्द्रस्य । स्यूः । असि । इन्द्रस्य । धुवम् । असि । इति । आह । ऐन्द्रम् । हि । देवतया । सदः () । यम् । प्रथमम् । ग्रन्थिम् । ग्रथ्नीयात् । यत् । तम् । न । विस्र एसयेदिति वि – स्र एसयेत् । अमेहेन । अद्ध्वर्युः । प्रेति । ग मीयेत । तस्मात् । सः । विस्रस्य इति वि – स्रस्यः ॥ **55 (65)** । (अपहत्यै – तस्मात् – पितृदेवत्यं – तेनैव – नवछदि – तस्माथ् – सदः – पञ्चदश च) (A10) TS 6.2.11.1 शिरो वा एतद्-यज्ञस्य यद्धविर्द्धानं प्राणा उपरवा हविर्द्धाने खायन्ते तस्माच्छीर्.षन् प्राणा अधस्तात् खायन्ते तस्मादधस्ताच्छीर्षाः प्राणा रक्षोहणो वलगहनो वैष्णवान्

प्राणेषु वलगान् न्यखनन् तान् बाहुमात्रे उन्वविन्दन् तस्माद् बाहुमात्राः - । । । खायन्त इदमहं तं वलगमुद्–वपामि– [] 56

TS 6.2.11.1 - Padam

शिरः । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । हविर्द्धानमिति हविः-धानम् । प्राणा इति प्र – अनाः । उपरवा इत्युप – रवाः । हविर्द्धान इति हविः-धाने । खायन्ते । तस्मात् । शीर्.षन्न् । प्राणा इति प्र-अनाः । अधस्तात् । खायन्ते । तस्मात् । अधस्तात् । शीर्ष्णः । प्राणा इति प्र-अनाः । रक्षोहण इति रक्षः-हनः । वलगहन इति वलग-हनः । वैष्णवान् । खनामि । इति । आह । वैष्णवाः । हि । देवतया । उपरवा इत्युप – रवाः । असुराः । वै । निर्यन्त इति निः – यन्तः । देवानाम् । प्राणेष्विति प्र – अनेषु । वलगानिति वल-गान् । नीति । अखनत्र् । तान् । बाहुमात्र इति बाहु-मात्रे । अन्विति । अविन्दत्र् । तस्मात् । बाहुमात्रा इति बाहु – मात्राः । खायन्ते । इदम् । अहम् । तम् । वलगमितिं वल – गम् । उदितिं । वपामि । 56 (50)

TS 6.2.11.2

यं नः समानो य–मसमानो निचखानेत्याह द्वौ वाव पुरुषौ

यश्चैव समानो यश्चासमानो यमेवास्मै तौ वलगं निखनतस्तमेवोद्—
वपति सं तृणति तस्माथ् सन्तृण्णा अन्तरतः प्राणा न सं भिनति

तस्मादसंभिन्नाः प्राणा अपो ऽव नयति तस्मादार्द्रा अन्तरतः प्राणा

यवमतीरव नय— [] 57

TS 6.2.11.2 - Padam

यम् । नः । समानः । यम् । असमानः । निचखानेति नि-चखाने । इति । आह । द्वौ । वाव । पुरुषौ । यः । च । एव । समानः । यः । च । असमानः । यम् । एव । असमौ । तौ । वलगमिति वल – गम् । निखनत इति नि – खनतः । तम् । एव । उदिति । वपति । समिति । नृणति । तस्मात् । सन्गृण्णा इति सं – तृण्णाः । अन्तरतः । प्राणा इति प्र – अनाः । न । समिति । भिनति । तस्मात् । सन्। असंभिन्ना इत्यसं – भिन्नाः । प्राणा इति प्र – अनाः । अपः । असंभिन्ना इत्यसं – भिन्नाः । प्राणा इति प्र – अनाः । अपः । अवेति । नयति । तस्मात् । आर्द्राः । अन्तरतः ।

प्राणा इति प्र – अनाः । यवमतीरिति यव – मतीः । अवेति ।

नयति । 57 (50)

TS 6.2.11.3

-त्यूर्ग्वे यवः प्राणा उपरवाः प्राणेष्वेवोर्जं दधाति बर्.हिरव स्तृणाति

तस्माल्लोम्शा अन्तरतः प्राणा आज्येन व्याघारयति तेजो वा आज्यं
प्राणा उपरवाः प्राणेष्वेव तेजो दधाति हनू वा एते यज्ञस्य

पद्धिषवणे न सं तृणत्त्यसन्तृण्णे हि हनू अथो खलु दीर्घसोमे

संतृद्ये शृत्यै शिरो वा एतद्-यज्ञस्य यद्धविर्द्धानं- [] 58

TS 6.2.11.3 - Padam

उर्क् । वै । यवः । प्राणा इति प्र – अनाः । उपरवा इत्युप-रवाः । प्राणेष्विति प्र – अनेषु । एव । ऊर्जम् । द्याति । बर्.हिः । अवेति । स्तृणाति । तस्मात् । लोमशाः । अन्तरतः । प्राणा इति प्र – अनाः । आज्येन । व्याघारयतीति वि – आघारयति । तेजः । वै । आज्यम् । प्राणा इति प्र – अनाः । उपरवा इत्युप – रवाः । प्राणेष्विति – प्र – प्र

असन्तृण्णे इत्यसं – तृण्णे । हि । हनू इति । अथो इति । खलु । दीर्घसोम इति दीर्घ – सोमे । सन्तृद्ये इति सं–तृद्ये । धृत्ये । शिरः । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । हिवर्द्धानमिति हिवः–धानम् । 58 (50)

TS 6.2.11.4

TS 6.2.11.4 - Padam

मुखम् । आहवनीय इत्या – हवनीयः । नासिका । । ॥ । । उत्तरवेदिरित्युत्तर – वेदिः । उदरम् । सदः । यदा । खलु । वै । जिह्नया । दिथ्स्विति दत् –सु । अधीति । खादति । अथ । मुखम् । गच्छति । यदा । मुखम् । गच्छति । अथ । उदरम् । गच्छति । तस्मात् । हविर्द्धान इति हविः – धाने । चर्मन्न् । अधीति । गावभिरिति ग्राव – भिः। अभिषुत्येत्यभि – सुत्य। ॥ ॥ ॥ अ
आहवनीय इत्या – हवनीये । हुत्वा । प्रत्यञ्चः । परेत्येति परा – इत्यं । सदसि । भक्षयन्ति । यः । वै । । । । । । । । । । । । । विराज इति वज्ञ – मुखे । दोहम् । वेद । दुहे । एव () । एनाम् । इयम् । वै । विराडिति वि – राट् । तस्यै । त्वक् । चर्म । ऊर्धः । अधिषवणे इत्यधि–सवने । स्तनाः । उपरवा इत्युप – रवाः । ग्रावाणः । वथ्साः । ऋत्विजः । दुहन्ति । सोमः । पयः । यः । एवम् । वेदं । दुहे । एव । एनाम् ॥ 59 (73) (वपामि–यवमतीरवं नयति–हविर्द्धानं–मेव–त्रयोविर्शतिश्च) (A11)

 Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams:

 (यदुभौ – देवासुरा मिथ – स्तेषां ् – सुवर्गं – यद्वा अनीशानः –

 ।
 ।

 पुरोहविषि – तेभ्यः – सोत्तरवेदि – र्बब्धन् – देवस्याभ्रिं वज्रः –

 ।
 ।

 शिरो वा – एकादश)
 –

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :
। ॥ । ।

(यदुभा – वित्याह देवानां – यज्ञो देवेभ्यो – न रथाय –

। ॥ ॥ ।

। ॥ ।

यजमानाय – परस्तादर्वाची – न्नव पञ्चाशत्)

First and Last Padam of Second Prasnam of 6th Kandam (यदुभौ – दुह एवैनां)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे षष्ठकाण्डे

द्वितीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

Details of Panchati and Padam for Kandam 6, Prasanam 2 (TS 6.2)

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	7	341
Anuvakam 2	7	361
Anuvakam 3	5	266
Anuvakam 4	5	275
Anuvakam 5	5	263
Anuvakam 6	4	218
Anuvakam 7	5	253
Anuvakam 8	6	294
Anuvakam 9	4	226
Anuvakam 10	7	365
Anuvakam 11	4	223
Total →	59	3085

Notes:

- 1. Please refer to the book "TS Kandam 1" and "TS 1.1 pada paadam with Vaakyam" for notes and conventions used in this Compilation.
- 2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in